

Søren Kjørup:

Tre komedier af Schnéevoight

» — — Men allerede i 1932 fandt man sig selv og blev original.«

— Ebbe Neergaards indledning til redegørelsen for tredive års danske lystspil i afsnittet »Dansk films anden barndom« i hans »Historien om dansk film« (side 101) er tydeligt nok ironisk — som næsten alt hvad der skrives om danske lystspil fra denne periode. Men ironien er næppe ganske berettiget. Faktisk var en del af de film der blev lavet forholdsvis originale, — og det så meget desto mere hvis det er rigtigt at de »opstod under indtrykket af René Clairs »Under Paris' Tage« og »Millionen« som Neergaard sammesteds mener at vide, for deres lighed med disse film er yderst ringe. Hvad de danske tidlige »Tonefilms-Lystspil« mest minder om er nok snarere de samtidige tyske musikalske lystspil og komedier — som Wilhelm Thieles »De tre fra Benzintanken« fra 1930 eller Max Ophüls' første film. Det er næppe tilfældigt at Liva Weel-figuren i »Odds 777« direkte hentyder til Willy Fritsch og Lillian Harvey i »Kongressen danser« af Erich Charell fra 1931. Men i øvrigt knytter filmene sig, som jeg vil prøve at vise, måske nok så meget til danske revy- og folketheater-traditioner.

Selv om mange andre straks fulgte efter — først og fremmest Emmanuel Gregers — så var det dog George Schnéevoight der lagde ud allerede den 1. marts 1932 med lystspillet »Skal vi vædde en Million?« — den tredje danske lydfilm af spillefilmslængde, og den

første Marguerite Viby-film (efter hendes medvirken i en række, til dels eftersynkroniserede Fy- og Bi-film). Schnéevoight (1893–1961) var på dette tidspunkt trods sine kun 40 år noget i retning af dansk films grand old man. Han havde et utal af stumfilm bag sig, både som instruktør og som fotograf (bl. a. Dreyers »Blade af Satans Bog«, »Der var engang« og »Du skal ære din Hustru«), og han havde af Nordisk (som han arbejdede for til han trak sig tilbage) fået betroet instruktionen også af de to første danske lydfilm: »Præsten i Vejlbj« (prem. 7.5.31) og »Hotel Paradis« (prem. 20.10.31).

Straks efter premieren på »Skal vi vædde en Million?« fulgte i øvrigt premieren på Drachman-filmatiseringen »Kirke og Orgel« (9.3.32) og herefter endnu to komedier: endnu en Viby-film »Tretten Aar« (22.9.32) og den første Liva Weel-film »Odds 777« (4.11.32) (i parentes bemærket er det altså forkert når Erik Nørgaard i sin ny danske filmhistorie nævner »Præsten«, »Hotel Paradis«, »Kirke og Orgel« og »Odds 777« som de fire første danske lydfilm, ligesom det er forkert når Neergaard lader forstå at »Tretten Aar« var det første lystspil — og skandaløst når han udelader »Odds 777«).

Op igennem første halvdel af 30'erne fortsatte Schnéevoight med denne blanding af melodramaer og komedier, hvoraf jeg her kun vil nævne de sidste: Liva-filmen »De blaa Dreng« (33), »Nyhavn 17« (33), kriminalkomedien »Lynet« (34), »Nøddebo Præste-

Helga Frier og Chr. Arhoff synger »Der står en bænk i haven« i »Rasmines Bryllup«.

gaard« (34), »Rasmines Bryllup« (35) og »Sjette Trækning« (36). Herefter fulgte en pause i de egentlige komediers række til fordel for nogle andre folkelige film, hvorefter Schnéevoight sluttede sin karriere i 1942 med endnu to: »Alle Mand paa Dæk« og »Tordenskjold gaar i Land«.

Af 30'ernes komedier hævder Nordisk Films Kompagni at de nu kun har bevaret »Skal vi vædde en Million?«, »Odds 777«, »Rasmines Bryllup« og »Nøddebo Præstegaard«, og det er de tre førstnævnte jeg vil behandle her (i øvrigt har NFK venligst stillet en kopi af »Rasmines Bryllup« til rådighed for mig ved udarbejdelsen af denne artikel).

I grunden hører de tre komedier langt fra til samme genre. Lettest er det måske her at placere yderpunkterne: »Rasmines Bryllup« er en ren folkekomedie efter et skuespil af Axel Frische (der spiller staldkarlen i »Odds 777«), og »Skal vi vædde en Million?« foregriber på mange punkter den senere amerikanske erotiske komedie i de højere, let ekcentriske snirkler. Men mellem disse to placerer sig så »Odds 777«, der med støtteparret Schiøler Linck/Helga Frier og med én side af Liva Weels figur er klart forankret i folkekomedien, med de unge i lystspillet — og med den betrængte godsejer og den anden side af Live Weel-figuren et helt tredje sted.

SVAGHEDER

Helt vellykkede er ingen af disse fundamenteralt ujævne film, og intet er i grunden lettere end at slå ned på deres svage sider. Ingen af dem har således historier der rigtigt kan bære, men alle må de i stedet leve på situationer. Dette går nogenlunde for »Odds 777« og »Rasmines Bryllup« på grund af rigiditeten i de mange sammenkædede motiver i disse film, men det kniber alvorligt i »Skal vi vædde en Million?« (ligesom »Odds 777« med originalmanuskript af Flemming Lynge og Paul Sarauw), hvor hele intrigen blot er den at den unge rigmandssøn (Hans Kurt) vil få faderens (Frederik Jensen) velsignelse plus en million kroner til at gifte sig med dansepigene (Marguerite Viby), hvis de to blot kan undgå at skændes en måned, hvilket bl.a. sønnens interesse for den lækre Lili Lani er lige ved at få dem til.

Det er dog ikke kun intrigen svagheder der får mange situationer til at falde slapt ud i denne film, men også hele miljøet omkring situationerne. Det er således karakteristisk for alle filmene at der gennemgående er ofret alt for lidt tid og/eller penge på en god del af dekorationerne – overalt af Nordisks faste og myreflittige arkitektpar L. Mathiesen (alias kunstmaleren Osvald Karms) og Chr. Hansen. Værst er det typisk nok gået ud over de mere fashionable interieurer, først og fremmest netop i den rigmandsvilla hvori størstedelen af »Skal vi vædde en Million?« foregår: den store salon med den centrale trappe op til 1. sal er aldeles atmosfæreforladt med sit præg af en teaterscene med nogle møbler i forgrunden og ellers blot uendelige flader grå væg med underlige figurer på, og i det tilstødende »bibliotek« (hvor de få bøger ikke engang ser ægte ud) føler man sig hensat til dansk films første barndom med de blafrende dekorationer der højst bestod af to vægge vinkelret på hinanden og med en dør i den der rager frem mod kameraet.

FORTÆLLESTIL

At dekorationerne oftest er så dårlige er en væsentlig svaghed ved disse film, da det forhindrer Schnéevoight i at udfolde sine legendariske evner som billedskaber og derved kommer til at understrege hans svaghed som personinstruktør. Alt for mange scener er blot optaget i slappe totaler med underligt inkonsekvente klip ind i halvtotal. Ikke at totaler og de hertil oftest hørende lange indstillinger på nogen måde er at foragte – snarere tværtimod: tressernes film har tydeligvis lært os at film ikke absolut behøver hakkes i småstykker og fortælles i stadigt vekslende billeder af forskellig nærhed og fjernhed for at blive film. Hos Schnéevoight er det netop befriende at vi oftest ikke skal ind i nærbilleder af ting som vi sagtens kan se i totaler og halvtotaler.

Tag f. eks. hele historien i »Skal vi vædde en Million?« om armbåndet som den månesyge Mathilde Nielsen vil stjæle fra en skuffe midt om natten: blot få år senere ville enhver instruktør med respekt for sig selv formentlig have skabt pseudo-spænding ved først i nærbillede at vise en hånd der åbner skuffen og tager armbåndet frem, for derefter i en halvtotal at vise hvem der gør det, mens vi hos Schnéevoight ser hele redeligheden på passende afstand – og er godt til-

fredse med det. Det er altså ikke det at Schnéevoights kamera ofte forholder sig rent registrerende til sit motiv der gør stilen kedssommelig, men det at motivet ofte er så trist: nogle små hele mennesker der ikke rigtig ved hvad de skal foretage sig ud over at sige ikke altid lige gode replikker til hinanden, stående nederst i et billede i det klassiske, meget høje tonefilmsformat, omgivet af et stort kedsommeligt rum.

At det netop er dekorationerne der fratrager Schnéevoight den visuelle inspiration og dermed evnen til at fortælle, viser til gengæld de scener hvor han enten kan undgå at bruge dem i sine billeder, eller dem hvor Mathiesen og Hansen pludselig viser at de godt kan når det skal være. I nogle aftenscener i rigmandsvillaen har Schnéevoight således dæmpet lyset ned og har så med nogle velkomponerede halvtotaler med skarphed i flere planer (!) kunnet gøre rede for de skærpede følelsesmæssige konflikter bedre end Lynge og Sarauw med deres dialog: man ser f. eks. Marguerite Viby og den ven hun har kaldt til hjælp, Hans W. Petersen, spille »Titte til hinanden« ved et klaver i forgrunden, mens Hans Kurt og Lili Lani danser til bagved, og Frederik Jensen sidder og lurer midt mellem dem allerbagest i et rum kun skabt af lys og mørke. Eller man kan tænke på de prægtige scener i Nummesens (Chr. Arhoff) urtekrammerbutik i »Rasmines Bryllup«, – en butik som er lige så veludstyret og rigtig som restaurationskøkkenet i »Odds 777« er tomt og atmosfæreforladt.

FØLELSER

At man kan tale om »skærpede følelsesmæssige konflikter« i forbindelse med Schnéevoights komedier kan måske nok forekomme overraskende, men ikke desto mindre er net-

op Schnéevoights stedvist demonstrerede evne til undertiden med sine billeder eller billedforløb – eller hele sin iscenesættelse – at få sagt noget væsentligt om figurerne og deres følelser, nok et af de mest opløftende træk ved filmene. Stærkest står vel her det helt prægtige afsnit i »Bakkens Hvile« i »Odds 777« – i en perfekt dekoration eller måske ligefrem location-optagelse, der ikke fornægter sin inspiration fra Sternbergs »Den blå Engel« fra 1930 (dansk premiere 18.8.1930). En sammenligning mellem de to film på netop dette punkt viser slående både karakteristiske ligheder og forskelle.

Situationen er den at kokkepigen Hansy Hansen (Liva Weel) for nogle penge hun har vundet på travbanen har tilbragt en uge som »konsulinde« på Marienlyst, hvor hun har mødt og forelsket sig i godsejeren (Emanuel Gregers), der en aften frier til hende, hvorfor hun må tage bort for ikke at måtte røbe sin rigtige identitet. Da hun samtidig har mistet sit job er hun nu blevet bakkesangerinde, og afsnittet begynder med at hun mægtig oplagt synger »Gå med i Lunden«. Herefter går hun ned i garderoben, hvor det viser sig at hun i virkeligheden er stærkt nedtrykt, og bedre bliver det ikke af, at stedets direktør (Schiøler Linck) tager sig venligt af hende og giver hende noget at drikke. I en deprimeret brandert går hun så op på scenen igen, hvor hun er nødt til at sidde ned mens hun (for anden gang i filmen) synger »Glemmer du«. Nu kommer imidlertid godsejeren og hans datter ind i lokalet, og mere end før retter sangteksten sig direkte mod ham, hvilket understreges af en række krydsklip mellem de to parter. De nyankomne genkender »konsulinden« og går ud igen, men idet de går ud af sangerindepavillonens sluse standser godsejeren og ser tilbage: han står et øjeblik i sit mørke tøj

Fra venstre: Mathilde Nielsen, Marguerite Viby, Hans Kurt og Frederik Jensen, og med ryggen til Lili Lani, i »Skal vi vædde en Million?« Bemærk det atmosfæreløse rum og trappen.

Variété-scener i Sternbergs »Den blå engel« med Marlene Dietrich (øverst) og i Schnéevoigts »Odds 777« med Liva Weel (nederst, i midten). Både forskelle og ligheder er iøjnefaldende. Schnéevoight har dog gjort mere ud af stemningen i filmens billeder end i dette slappe still.

med bowlerhat alene mod en lys trævæg der fører ind bag en mørkere med en plakat på; der klippes, ikke til det store totalbillede af lokalet som han må se herfra, men i en slags dobbelt subjektiv indstilling ind til et nærbillede af den syngende Hansy, hvis øjne på en gang både ser og ikke ser ham – og så tilbage til godsejeren der glider ud mod højre bag den mørke væg. Da »Glemmer du« er afsluttet prøver Hansy at tage sig sammen, rejser sig og kaster sig med kraftige armbevægelser ud i en munter sang, der atter refererer til hendes egen situation, »Fy, fy, Frederikke« med linjerne: »Hold dine negle fra mændene,/selv om de ofte er spændende.« Men hun må opgive og går grædende ud. – Det er et afsnit – og specielt en afsluttende scene – af en kraft som kun de allerstørste instruktører kan skabe, og som Schnéevoight

her formodentlig kun har kunnet lave takket være den enestående Liva Weel.

MUSICAL-TRÆK

Ingen andre steder i de Schnéevoight-film jeg har set findes der scener af en styrke som denne (heller ikke f. eks. i melodramaet »Tango«, måske fordi netop det følelsesmæssige udgangspunkt i melodramaet forhindrer den kompleksitet i melodramatiske scener som lystspillet tillader), og af gode grunde er de følelser Schnéevoight ellers fortæller om i de tre komedier naturligvis oftest de lyse. Men også disse kan skildres prægtigt som i de to modsvarende scener i »Rasmines Bryllup« og »Odds 777«, hvor de unge par mødes for første gang og der skal redegøres for kærligheden ved første blik: I »Rasmines

Bryllup« er Hans W. Petersen (der, skønt i slutningen af trediverne, springer rundt i disse film som en charmerende blanding af Heinz Rühmann og George Raft) allerede præsenteret som en pigeglad og munter døgenigt, så vi bliver ikke overrasket over at han ved synet af den vinduespuksende Beatrice Bonnesen straks kaster sig ud i sangen »Skal det være os?« – men måske nok over at han svinger sig ud fra sin karnap og giver sig til at steppe på en forbigående lirekasse, og vel også over at der pludselig dukker en masse klodset dansende børn op! Men i »Odds 777« kender vi kun Inger Stenders figur som artig datter og vi kender slet ikke Angelo Bruuns tjener/journalist da han pludselig dukker op af vandet ved hendes badeblåde og de to øjeblikkeligt kaster sig ud i sangen »Hvorfor, hvorfor, hvorfor så alene,/når en og en tilfældigvis er to?« Det er så overrumplende rigtigt tænkt som i de bedste amerikanske musicals.

Og så er dette endda ikke de eneste scener i filmene der kan lede tanken hen på de senere amerikanske musicals, altså på dem hvor sang- og dansenumrene ikke længere er (filmiske) sceneshows, indlagt i en *back stage story*, men integrerede dele af handlingen. Af rene »shownumre« findes ganske vist også et enkelt eksempel i Schnéevoights film, nemlig Marguerite Vibys og Hans W. Petersens stepdans i natklubben i »Skal vi vædde en Million?« (hvor man ikke behøver være nogen større semiologisk begavelse for at se det for disse film betegnende i at koreografen Holger Bjerre slutter af med at lade parret sætte sig pladask på enden!).

Men mere karakteristisk for tonefilmslystspillet er måske alligevel indledningen til samme film med de ti dansepiger der ses, ikke på scenen, men i færd med at sminke af til rytmen af en sang: man starter med en række af ti ens »negerpiger« der gør nøjagtigt samme bevægelser, men som efterhånden individualiseres – og man slutter med et nærbillede af den helt afsminkede (og ny-sminkede) Marguerite Viby. På én gang kommer denne sekvens altså til at handle om en generel emancipationsproces, om at mennesker der ser ens ud alligevel kan være forskellige, og om at Marguerite Vibys figur nok er en dansepige, men alligevel en selvstændig personlighed.

SANGENE

Men ellers er de »rene« sange og den rolle de spiller i filmenes sammenhæng nok noget af det mest karakteristiske ved disse film – og noget der er med til at skabe deres originalitet i både positiv og negativ forstand. Det er således typisk at sangene (i »Odds 777« og »Skal vi vædde en Million?« af Børge og Arvid Müller og Kai Normann Andersen, i »Rasmines Bryllup« af Dan Folke, med en enkelt undtagelse – se nedenfor) ofte forekommer skrevet uafhængigt af filmene, og så bagefter indlagt på mere eller mindre passende steder. Tydeligst er dette nok med Liva-sangen »Drømmer man om den« (med fortsættelsen »... vågner man aldrig op igen!«) fra »Odds«, der er en typisk dansk revyvisen fra tiden af den slags der placeres med en svag forbindelse til en situation i første vers (køkkkepigen skal lave en stærk cocktail) for derefter at føre omkvædet over på helt andre fænomener i de andre vers. Meget rigtigt afleveres visen også rent stili-

seret: Liva rører i tomme gryder og »hælder« benzin og andre skrappe sager fra tomme flasker i cocktailen. Melodien tages da heller ikke af andetsteds i filmen.

Andre sange er anbragt i en handlings-sammenhæng og gentages så flere gange i filmene, – som »Glemmer du« i »Odds 777« eller »Titte til hinanden« i »Skal vi vædde en Million?«. Men for den der kender disse sanges tekst i forvejen er det nok overraskende hvilke sammenhænge de bruges i: Den i det hele taget for en lidt nærmere læsning forvrøvlede tekst til »Glemmer du« (»Livet er et kort Sekund,/et med både godt og ondt! – sådan noget udelukker dog ikke sangens kvalitet som helhed), der lyder som en sang om en fortrudt svigten efter et langt ægteskab eller i hvert fald en misforstået adskillelse efter et intimt venskab, synges af Hansy efter afbrydelsen af et forhold der tværtimod aldrig blev til noget. Og »Titte til hinanden«, der lyder som de forelskedes overstadige sang til hinanden (og til sidst også bruges sådan), introduceres som en instruks om hvordan man skal *spille* forelsket uden at være det og uden at gå for langt.

»Drømmer man om den« er morsom nok – især i Livas udførelse – til blot at stå uformidlet midt i filmen – og uden anden kommentar end den der peger på de folkelige teatertraditioner der her altså føres videre i det folkelige, originalt danske tonefilmslystspil. Og når »Glemmer du« kommer igennem skyldes det naturligvis at den er placeret stemningsmæssigt rigtigt på trods af den »forkerte« tekst, mens »Titte til hinanden« kommer igennem takket være sine egne muntre blufærdigt-erotiske kvaliteter og Marguerite Vibys og Hans W. Petersens kongeniale udførelse.

Men én sang i disse film formår i ganske særlig grad på én gang at være en revyagtig vise der kan stå alene og dog indgå rigtigt karakteriserende i en situation og stilistisk rigtigt i en filmhelhed, nemlig den ubeskrivelige »Der står en Bænk i Haven« i »Rasmines Bryllup« – den også som helhed bedste film af de tre, og netop den sang i filmen, som ikke er af Dan Folke, men som med Robert Schonfelds tekst til en gammel folkelig melodi går tilbage til Frisches komedies ur-opførelse i 1916. Den synges i filmen i en scene for sig – som »Drømmer man om den« – men den indgår alligevel i en sammenhæng der er den at Nummesen, ret betænkt ikke ganske mod sin vilje, er blevet lokket til at fri til Rasmine, og sangen kommer nu til på filmens egen absurd-bagvendte måde at illustrere deres forlovelsestid (ifølge sangen deler de i øvrigt ikke blot bæk, men også seng nu allerede før brylluppet!).

DE ÆLDRES KÆRLIGHED

Og herved er vi da fremme ved en af de ting der gør de mere folkekomedieagtige film – »Odds 777« og »Rasmines Bryllup« – ganske særligt charmerende: selvom de har unge par der skal have hinanden – »Rasmines Bryllup« oven i købet to – er hovedpersonerne i disse film noget ældre par der også skal have hinanden: det er den grånende far og godsejer og en Hansy Hansen af ubestemmelig alder (Liva Weel var i øvrigt 35 år gammel i 1932), og det er den netop endnu ikke helt afblomstrede Rasmine (den 38-årige Helga Frier), og en Nummesen af ubestemmelig alder (den 42-årige Arhoff).

Den dyrkelse af ungdom og/eller skønhed og elegance som ellers er karakteristisk for lystspil (og i stadig højere grad for alle film), kender disse film ikke, ligesom de ikke prøver at skjule at også lidt ældre og ikke ligefrem kønne mennesker kan have ikke blot noget så fint som »et følelsesliv«, men også noget så kontant som et erotisk behov. På en eller anden måde er det velgørende netop i disse bornerte porno-tider at høre en figur som Helga Friers temmelig tunge vaskekone-mor til en voksen (25-årig) søn sige temmelig lige ud at hun føler sig ensom i sengen om natten, ligesom det er velgørende at se en tung dame som Liva Weel folde sig ud rent kropsligt, som f. eks. hvor hun tager den råbende og gestikulerende i fuldt firspring hen over travbanen. Naturligvis er dette *også* absurd komik, som en god del af »Odds 777« og størstedelen af »Rasmines Bryllup« er absurd komik *avant la lettre* (tænk blot på det Johannes Meyers krakilske blikkenslager eller især Nummesen går rundt og siger, f. eks. om den røgede sild der gør det ud for et vægtlod) – men det er en form for absurd komik der ikke har brod mod disse personer og som ikke tager sit udgangspunkt i tilværel-

sens ækelhed, men snarere i dens groteske sider.

SAMFUNDSBILLEDET

Og vel at mærke i de groteske sider som ikke er uden forbindelse med de sociale og økonomiske realiteter. For der er også et mere eller mindre klart samfundsbillede i disse film, mindst måske i »Skal vi vædde en Million?«, hvor der dog er perspektiver i misforholdet mellem den udlovede million på den ene side og Hans W. Petersens lille, men skæbnesvangre gældspost og tjenestepigens periodiske kleptomani på den anden, ligesom der formuleres en klar foragt for »bourgeoisiet«. Men den lilleverden man finder i »Rasmines Bryllup« er klart økonomisk struktureret, og dens fabel kan meget let læses som omhandlende en borgerlig revolution: ved filmens begyndelse (og i dens forhistorie) er alle klart undervunget den økonomisk mægtige, eventyrligt koleriske blikkenslager (som lejere, svend, stuepige, elskerinde, datter og kone), men filmen handler om alle disse undervungnes frigørelse, til dels ved en personlig indsats (Nummesen og Rasmine, svenden og datteren), der dog

De ældres kærlighed (Helga Frier og Chr. Arhoff i »Rasmines Bryllup«).

klart vises kun at være muliggjort gennem økonomiske (Nummesen, svenden) og korpørlige pressionsmidler (Hans W. Petersens figur).

Det mest realistiske samfundsbillede og den mest præcise samfundskritik finder man dog i »Odds 777«, der da også klart er bestemt hvad angår tid og sted: den åbner med et billede af et vajende Dannebrog (et billede man i øvrigt, pudsigt nok, finder igen i begge de andre film, omend mindre markant placeret), den foregår i 1932, altså året efter at depressionen havde gjort landbruget urentabelt og forvoldt en stærkt stigende arbejdsløshed – og den har en ubevidst (?) enkelthed der nærmest kommer som et chock for eftertiden: i den avisspalte der i nærbillede fortæller om derbyet ser man en notits om Hitler der ivrer mod disse »impotente Folkeforsamlingslunger«!

Igen her er kritikken ganske vist langt fra socialistisk, men der er en klar markering af et klasseskilt samfund med et pengearistokrati med tydelig forbindelse til de herskende kredse øverst (sagføreren), en betrængt landmandsstand derunder, og et arbejdende folk nede i kælder-køkkenet eller ude i stalderne (plus de mere løse fugle som journalister og bakkefolk; det er i øvrigt pudsigt at industriarbejdere og funktionærer er ukendte begreber for disse film). Og det er klart vist hvorledes penge kan klare alt: Det er Hansys

Schiøler Linck, Liva Weel og Helga Frier i »Odds 777«.

gevinst der bringer hende i berøring med godsejeren, og det er kun tilfældet der forhindrer sagføreren i at købe sig til godsejerdatteren, journalistens afskedigelse, og hesten Robinsons manglende deltagelse (og dermed sejr) i derbyet. Det er vel trods alt også karakteristisk for forholdet mellem denne film og »Rasmines Bryllup« fra det lidt mindre hårde år 1935 (efter Kanslergadeforliget) at man i 1932 kæmper om penge til landbruget i derbyet, mens man i 1935 kæmper om æren til det uægteskabelige barn på cykelbanen! Og det er vanskeligt ikke at se forbindelsen fra bruddet mellem venstre og konservative i 1929 til bruddet mellem godsejeren og sagføreren i »Odds 777«, eller den fine rødstrømpepointe at Hansy ikke vil nøjes med at deltage i dameløbet, men også kan vinde selve derbyet som jockey i samme film.

KONKLUSION

Som allerede nævnt er disse tre komedier – som de fleste danske film fra trediverne – fundamentalt ujævne – og det gælder ikke blot deres kvalitet, men også deres holdning (»Odds 777«, der bl. a. handler om hvordan overklassen (godsejeren) reddes af underklassen og forenes med denne (Hansy), tillader sig ikke desto mindre f. eks. nogle grove vitser på underklassens bekostning). Det er derfor praktisk talt umuligt at vurdere dem retfærdigt; over- eller undervurderingen er kun alt for nærliggende. Udover

de nævnte mere sympatiske svagheder vrimer det med ufrivilligt groteske eller blot kedsommelige enkeltheder, hvoraf kun nogle i dag til gengæld har fået camp-kvaliteter (et enkelt eksempel: da godsejeren første gang ser »konsulinden« falder han i staver og udbryder: »Egentlig et interessant ansigt«!). Det rædselsfulde og det fremragende står side om side – også i skuespillerpræstationerne, hvor f. eks. Emanuel Gregers er på det første hold, Liva Weel, Helga Frier, Chr. Arhoff og Johs. Meyer klart på det andet.

Alligevel trænger én konklusion med hensyn til de tre films kvalitet sig temmelig entydigt på, nemlig den at jo mindre man har forsøgt at være sophisticated og »international« i humor og stil, jo bedre og jo mere originale resultater har man opnået. Eller man kunne også sige: jo mere dansk og folkelig man har været, jo bedre er filmene blevet. Som helhed er »Skal vi vædde en Million?« efter Lyng og Sarauws »moderne« originalmanuskript således klart den ringeste af de tre film og »Rasmines Bryllup« efter Axel Frisches jævne folkekomedie klart den bedste, mens det er folkekomedielementerne i »Odds 777« der kommer bedst igennem og lystpilelementerne der har flest eksempler på det uhyrlige.

Man kan altså faktisk helt uden ironi konkludere at det vitterligt var da man i 1932 fandt sig selv at man blev original. Og det er jo sådan set en ganske positiv konklusion, hvis rækkevidde man måske endnu i dag med fordel kunne overveje. ■

